

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetusluonnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

Betolar Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee ympäristönsuojelulain muuttamista. Pääosin Betolar näkee esityksen kannatettavana ja tärkeänä askeleena ympäristönsuojelun tason parantamiseksi, teollisuuden päästöjen vähentämiseksi sekä EU-lainsäädännön, erityisesti teollisuuspäästädirektiivin, tehokkaaksi täytäntöönpanoksi kansallisella tasolla.

Lakiluonnos sisältää Betolarin näkökulmasta myönteisiä ja tervetulleita täsmennyksiä ja muutoksia muun muassa ympäristönsuojelulain 53 §:ään, 72 §:ään ja 74 §:ään, jotka voivat edistää ympäristö- ja materiaalitehokkuutta sekä uusien ratkaisujen huomioimista lupamenettelyissä. Luonnokseen sisältyy kuitenkin muutamia haasteita, joita käsittelemme tarkemmin alla.

Tällä hetkellä Betolarin kannalta keskeinen haaste on, että BREF-asiakirjoihin pääseminen edellyttää usein PoC-tason (proof of concept) tai sitä pidemmälle vietyä todentamista, jossa teknologian suoritustaso on todistettu riittävällä varmuudella. Start-up- ja kasvuyritysten kehittämien teknologioiden osalta tämä voi muodostaa kynnyksen, sillä uusia ratkaisuja ei välttämättä ole vielä saatu kaupalliseen mittakaavaan, vaikka niiden potentiaali ympäristö- ja materiaalitehokkuuden parantamisessa olisikin merkittävä.

Betolar pitää tärkeänä, että lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytännöt tukevat myös uusien, vielä kaupallistumisvaiheessa olevien teknologioiden hyödyntämistä. Olisi perusteltua arvioida, voisiko sääntelyä tai ohjauskeinoja kehittää siten, että ne helpottavat ja kannustavat innovatiivisten start-up-yritysten teknologioiden pilotoimista ja käyttöönottoa osana ympäristölupamenettelyjä, kuitenkin vaarantamatta ympäristönsuojelun korkeaa tasoa. Tämä edistäisi paitsi

ympäristötavoitteiden saavuttamista myös kotimaisen cleantech- ja kiertotalousosaamisen kehittymistä ja kilpailukykyä.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi (53 §)

Parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden arvioinnin kriteeristö on tärkeä osa lakiluonnosta ja suurin osa kriteereistä onkin hyvin laadittuja ja kannatettavia. Oleellista on, että myös varhaisen vaiheen ympäristö- ja materiaalitehokkuutta parantavat teknologiat tunnistetaan ja hyväksytään osaksi parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden (BAT) viiteasiakirjoja eli BREF-asiakirjojen päätelmiä. Käytännössä tämä edellyttää uusien ja innovatiivisten teknologioiden BREF-prosessiin etenemisen helpottamista.

Betolar haluaakin kiinnittää erityistä huomiota arvioinnin kriteeriin 10, jossa edellytetään teollisessa mittakaavassa käytössä olevia tuotantomenetelmiä ja päästöjen hallintakeinoja. Tämä raja-alue voi sulkea pois merkittävän osan innovatiivisista ratkaisuista ja start-up-yritysten teknologioista, vaikka niiden ympäristösuorituskyky olisi todennettavissa pilotoinneilla tai demonstraatioilla. Nykyisessä muodossaan kriteeri ei nähdäksemme tue esityksen tavoitteita ja estää uusien innovaatioiden käyttöönottoa suhteettomasti.

Betolar esittää, että kriteeri 10 poistetaan esityksestä tai muokataan selvästi innovaatiomyönteisemmäksi siten, jotta teolliseen mittakaavaan vielä etenevät, mutta todennettavat teknologiat voidaan huomioida BAT-arvioinnissa.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat määritelmät (72 §)

Betolar pitää hyvänä, että päätelmissä voidaan jatkossa kuvata uusia tekniikoita sekä niihin liittyviä ympäristötehokkuuden tasoja. Tämä luo mahdollisuuden tarkastella uusia teknologioita niiden oman suorituskyvyn perusteella eikä ainoastaan vakiintuneiden BAT-ratkaisujen kautta. Käytännön soveltamisen kannalta keskeistä on, että viranomaiskäytännöissä hyväksytään pilotointi- ja demonstraatiovaiheessa syntyvä luotettava näyttö.

Kohdan 9 syvä teollista muutosta koskeva määritelmä voi toimia tärkeänä kannustimena merkittäviä päästö- ja ympäristötehokkuusparannuksia tuovien teknologioiden käyttöönotolle.

Betolar pitää olennaisena, että määritelmän soveltamiskriteerit ja menettelytavat ovat selkeitä ja ennakoitavia.

Energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevat määräykset (74 §)

Betolar korostaa, että materiaalitehokkuutta koskevien lupamääräysten tulee olla teknologianeutraaleja ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Määräysten asettaminen tulisi kohdistaa erityisesti toimintoihin, joissa materiaalitehokkuuden parantamispotentiaali on merkittävä, ja niiden tulisi jättää riittävästi joustoa innovatiivisten ja vielä kaupallistumisvaiheessa olevien ratkaisujen käyttöönotolle.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Muut kommenttinne hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommenttinne ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

-

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

-

Söderström Soila
Betolar Oyj